

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Majanduse juhtimise paketi hindamine. Aruanne määruste (EL) nr 1173/2011, 1174/2011, 1175/2011, 1176/2011, 1177/2011, 472/2013 ja 473/2013 kohaldamise kohta”

[COM(2014) 905 final]

(2015/C 268/06)

Raportöör: David CROUGHAN

Kaasraportöör: Carmelo CEDRONE

19. detsembril 2014 otsustas Euroopa Komisjon vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 304 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regioonide Komiteele „Majanduse juhtimise paketi hindamine. Aruanne määruste (EL) nr 1173/2011, 1174/2011, 1175/2011, 1176/2011, 1177/2011, 472/2013 ja 473/2013 kohaldamise kohta”

[COM(2014) 905 final].

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav majandus- ja rahaliidu ning majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse sektsioon võttis arvamuse vastu 2. märtsil 2015.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 506. istungjärgul 18.–19. märtsil 2015 (19. märtsi istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 165, vastu hääletas 2, erapooletuks jäi 3.

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Kriisi ajal kehtestatud Euroopa majandusjuhtimise eeskirjad on mänginud olulist rolli eelarvete konsolideerimisel, majanduspoliitika koordineerimisel ja pärast eelarvekavade hindamise kehtestamist ka fiskaalse integratsiooni edendamisel. Siiski väljendab komitee muret selle üle, et hind majanduskasvu ja tööhõive osas on olnud kõrge ning et Euroopa Liit jäi majanduskriisist taastumisel teistest arenenud majandusega piirkondadest maha, viidates vigadele poliitikas, mis tekkisid suuresti seetõttu, et majandus- ja rahaliidu majandusjuhtimises esines puudujääke.

1.2. Euroopa poolaasta raames võetud meetmed käivitasid eelarve konsolideerimise ja usaldusväarsuse taastamise protsessi, kuid nüüd moodustab osa probleemist eeskirjapõhine lähenemisviis, mis tavapärastes oludes on asjakohane. Raskustes liikmesriigid vajavad rohkem vahendeid, et majanduslanguse ummikust välja pääseda, tagada majanduskasv ja töökohtade loomine ning majanduskasvu kaudu ka jätkusuutlik eelarve konsolideerimine.

1.3. Komitee on seisukohal, et Euroopa Keskpanka ei tohi jätta üksinda võitlema praeguse majanduslanguse vastu euroalal. EKP alustatud rahapoliitika kvantitatiivse lõvendamise meetmetega peavad kaasnema liikmesriikide suuremad poliitilised algatused, mis lähevad kaugemale komisjoni väljakuulutatud Euroopa investeerimiskavast.

1.4. Ületamaks majandus- ja rahaliitu kuuluvate liikmesriikide suhtelise konkurentsivõime erinevusi, mida varem oleks tasakaalustatud valuutakursi korrigeerimistega üles- ja allapoole, ei piisa vaid sellest, kui trahvidega ähvardades sunnitakse soovitusi ja reforme peale ainult neile, kes tunnistatakse konkurentsivõimetuks.

1.5. Viivitamatult tuleb luua konkreetsed mehhanismid ja vahendid hästi väljatöötatud majanduspoliitika koordineerimiseks, mis tooks kaasa lähenemise ja solidaarsuse. Selleks ei peaks esialgu aluslepingut muutma, kuid komitee on arvamusel, et pikemas perspektiivis on lepingu muutmise vajalik.

1.6. Mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamise käigus 2016. aastal on vaja **toetada ELile ühist huvi pakkuvaid kiireid struktuurireforme**, sealhulgas makromajandusliku tasakaalustamise valdkonnas, **mingil kujul fiskaalvõimekusega**, näiteks lähenemise ja konkurentsivõime rahastamisvahendiga, mille loomise ettepanek tehti tegevuskavas.

1.7. Komitee tunneb muret selle üle, et ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse ennetuslikus ja paranduslikus osas kuulub sedavõrd oluline roll struktuursele tasakaalule – vaadeldamatule muutujale, mis põhineb SKP lõhe teoreetilistel ja vaieldavatel kalkulatsioonidel ning vajab põhjalikku läbivaatamist.

1.8. Euroopa poolaasta protsessis on palju rohkem tähtsust omistatud valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamisele kui võla ja SKP suhte parandamisele, mis on tulemuslikum meede SKP kasvu suurendamiseks. Komisjon peaks jälgima mitte ainult riigipõhiste soovituste rakendamist, vaid tegema ka oma soovitustele järelanalüüsi, et saavutada tootlikkuse ja majanduskasvu suurendamine kõnealusel liikmesriigis ning luua kvaliteetseid töökohti.

1.9. Komitee tunneb heameelt, et rõhku pannakse stabiilsuse ja kasvu pakti eeskirjade paindlikumale kasutamisele, mille kohaselt komisjon võtab arvesse teatavaid avaliku sektori investeeringuid eelarvepuudujäägi arvutamisel; siiski leiab komitee, et see meede on piiratud ja osaline. Põhjendatud kõrvalekallet 3 % puudujäägi näitajast tuleks pidada ajutiseks erandiks teatud arvul aastatel ja sanktsioone automaatselt mitte kohaldada.

1.10. Demokraatia puudujäägid mittevalitavates organites, kellel on juhtimises oluline sõnaõigus, kätkevad endas ohtu seoses vastutustundetu suhtumisega soovitustesse ja vaenulikkusega Euroopa projekti vastu. Riigipõhiste soovituste puudulikule rakendamisele saab vastu seada kodanikuühiskonna ja sotsiaalpartnerite tõelise kaasamise riigipõhiste soovituste koostamisse.

1.11. Euroopa Parlamendile peaks kuuluma oluline roll iga poolaasta majanduslike prioriteetide seadmisel ja riigipõhiste soovituste parlamentaarsel järelevalvel. Liikmesriigid ja komisjon peaksid Euroopa poolaasta protsessi laiemalt tutvustama, et kodanikud seda paremini mõistaksid.

2. Lühülevaade majanduse juhtimise paketi hindamisest

2.1. 2011. aastal kehtestatud Euroopa poolaastat toetati tugevdatud stabiilsuse ja kasvu paktiga, mis jõustus 13. detsembril 2011, ning uute majandus- ja fiskaaljärelevalve eeskirjadega, mis koosnesid viiest määrusest ja ühest direktiivist – üheskoos tuntakse neid esimese majanduse juhtimise paketi nime all. Majandusintegratsiooni ja lähenemise jätkuvaks tugevdamiseks euroala liikmesriikides lisati 30. mail 2013 veel kaks määrust ühise nimetusega „teine majanduse juhtimise pakett“. Käesolev hindamine puudutabki nende seitsme määruse tõhusust ja tulevase arengusuundi. Hindamises käsitletakse üldjoontes ELi tasandi majandusjuhtimise kolme iseloomulikku komponenti: eelarvejärelevalvet⁽¹⁾, makromajanduslikku tasakaalustamatust⁽²⁾ ning euroalasse kuuluvate finantsstabiilsuse probleemidega riikide kontrolli ja järelevalvet⁽³⁾.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1173/2011 eelarvejärelevalve tõhusa rakendamise kohta euroalal (ELT L 306, 23.11.2011, lk 1);

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1175/2011, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 12) ja

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 473/2013 euroala liikmesriikide eelarvekavade seire ja hindamise ning nende ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tagamise ühiste eeskirjade kohta (ELT L 140, 27.5.2013, lk 11).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1174/2011 euroalal esineva ülemäärase makromajandusliku tasakaalustamatuse korrigeerimiseks võetavate täitemeetmete kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 8) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011, makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 472/2013, millega tugevdatakse majanduse ja eelarve järelevalvet euroala liikmesriikide üle, millel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel (ELT L 140, 27.5.2013, lk 1).

3. Märkused kehtiva majandusjuhtimise kohta

3.1. Eelarvejärelvalve

3.1.1. Komitee tervitab samaaegselt majandusjuhtimise läbivaatamisega avaldatud 2015. aasta majanduskasvu analüüsi rõhuasetust, millega juhitakse tähelepanu täiustatud ja tugevdatud Euroopa poolaastale, mis saavutatakse eri etappide ja nende tulemuste lihtsustamisega, nagu on soovitatud komitee arvamuses 2014. aasta majanduskasvu analüüsi ⁽⁴⁾ kohta.

3.1.2. Komitee leiab, et Euroopa poolaastal on lähenemis- ja kohandamisprotsessis asendamatu roll. Lisaks kutsub komitee üles käivitama majandus- ja rahaliidu teabevahetus- ja lihtsustamisstrateegiat, mis oleks Euroopa Komisjoni, Euroopa Parlamendi, liikmesriikide ja kodanikuühiskonna ühine ettevõtmine ⁽⁵⁾.

3.1.3. Komitee tervitab asjaolu, et fiskaalse integratsiooni edendamiseks on liikmesriikidele kehtestatud eelarvekadade esitamise ja avaldamise ühine ajakava, millest kinnipidamist jälgivad sõltumatud riigisisesed organid; kavade tuleb esitada iga aasta oktoobri keskpaigaks, et komisjon saaks esitada omapoolsed märkused enne kavade lõplikku vastuvõtmist liikmesriikide valitsuste poolt. See protsess peaks muutuma demokraatlikumaks ja läbipaistvamaks ning liikmesriigid ja komisjon peaksid seda laiemalt tutvustama, et seda kodanikele paremini mõistetavaks teha. Komitee tervitaks komisjoni hinnangut sõltumatute riigisestse organite rollile ja kvaliteedile.

3.1.4. Komitee märgib seoses 2015. aasta eelarveprojektiga, et eelarve konsolideerimise vähenemine 2015. aastal võib anda tulemuseks üldise neutraalse olukorra euroalal. Ta märgib samuti, et seitsmest riigist, kelle puhul on mittevastavuse oht, võidakse kolme puhul võtta märtsis võimalikud meetmed ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames. See menetlus vajaks ka suuremat läbipaistvust, konsulteerimist riikide valitsuste, kodanikuühiskonna ja sotsiaalpartneritega ning Euroopa Parlamendi järelvalvet.

3.1.5. Lühikese läbivaatamisaja jooksul on komitee jõudnud seisukohale, et eelarvejärelvalvet käsitlevate määruste alusel koostatud reformitud ELi eelarve-eeskirjadel on kahtlemata olnud oma osa eelarve konsolideerimisel, mida tunnistab EL-28 eelarvepuudujäägi vähenemine 4,5 %-lt SKPst 2011. aastal 3 %-le 2014. aastal.

3.1.6. Väga väheste edu hind on aga siiski olnud kõrge, mis nähtub ELi poliitika ebaõnnestumisest majanduskasvu ja töökohtade loomise toetamisel. Kontrastina on samal ajavahemikul USA eelarvepuudujääk vähenenud 10,6 %-lt 4,9 %-le, USA majanduskasv **kiirenenud** 1,6 %-lt 2,4 %-le (samal ajal kui see ELis on **aeglustunud** 1,7 %-lt 1,3 %-le), USA tööpuudus on **längenud** 8,9 %-lt 6,2 %-le (ELis on see **tõusnud** 9,6 %-lt 10,2 %-le) ning eriti oluline on see, et USA tööhõive on **kasvanud** 6,3 % võrra, ELis aga **seiskunud** -0,1 % juures.

3.1.7. Komitee ei jaga sugugi komisjoni optimismi, et struktuurse eelarvepuudujäägi eesmärgid ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames võimaldavad palju täpsemat ja läbipaistvamat poliitikaalast nõu. Komitee küll tunnistab, et see majandustsükli moonutustest ja ühekordsetest fiskaalmeetmetest vabastatud meede pakub läbipaistvamat pilti, kuid jääb siiski vaadeldamatuks muutujaks, mis põhineb teoreetilistel ja vaieldavatel potentsiaalse SKP lõhe kalkulatsioonidel, vajab põhjalikku läbivaatamist ning millest tõenäoliselt mõnel juhul võib tuletada viletsaid poliitilisi soovitusi.

3.1.8. Võla ja SKP suhe on eelarve jätkusuutlikkuse oluline element. See koosneb kahest osast: võla kogusumma ja SKP suurus, millest kumbagi ei ole võimalik teisest sõltumatult mõjutada. Lähenemisviisil, mis keskendub puudujäägi liiga kiirele vähendamisele eesmärgiga võlataset jätkuvalt alandada, võib juhul, kui tagajärjeks on ka SKP pärssimine või vähenemine, olla vastupidine mõju eesmärgile vähendada võla suhet SKPsse.

3.1.9. Komitee tunneb heameelt, et rõhku pannakse stabiilsuse ja kasvu pakti eeskirjade paindlikumale kasutamisele, mille kohaselt komisjon (elarvepuudujäägi arvutamisel) võtab arvesse a) avaliku sektori investeeringuid Euroopa investeerimiskavasse, b) struktuurifondidest kaasrahastamisega seotud investeeringuid, c) reforme, millel on pikaajaline mõju riigi rahanduse jätkusuutlikkusele, ning d) tsüklilisi tingimusi ⁽⁶⁾. Komitee leiab siiski, et see meede on piiratud ja osaline.

⁽⁴⁾ ELT C 214, 8.7.2014, lk 46.

⁽⁵⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Majandus- ja rahaliidu väljakujundamine – ELi järgmine õigusloomeperiood” (ELT C 451, 16.12.2014, lk 10).

⁽⁶⁾ COM(2015) 12 final.

3.1.10. Komitee hoiatab, et vaatamata mõningale tõhustatud koostööle Euroopa Parlamendiga ning liikmesriikide parlamentide suurenenud osalusele kohapealsetes missioonides ja euroala eelarveprojektide järelevalves, jääb demokraatia puudujääk peamiseks probleemiks protsessis, milles suuresti vastutusvõimetutel ELi institutsioonidel on märkimisväärne mõju riikide otsustusprotsessile.

3.1.11. Sisendi puudujääk (st puudub liikmesriikide reaalne kaasamine otsuste tegemisse), mida ei tasakaalusta hea väljundi legitiimsus (st majandusprobleemide hea lahendamine), põhjustab loidu osalemist majandusprogrammides ja kasvavat vaenulikkust Euroopa projekti vastu, nagu võis näha Euroopa Parlamendi valimistel ⁽⁷⁾.

3.1.12. Komisjon peaks tegema järelehindamise mitte ainult oma poliitiliste soovitude rakendamisele liikmesriikide poolt, vaid hindama ka seda, kas soovitud aitasid tõhusalt kaasa majanduse tagasipöördumisele jätkusuutliku majanduskasvu ja sotsiaal-majandusliku arengu teele, mitte ei toetanud üksnes rahalist ja eelarvelist külge.

3.2. Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus

3.2.1. Komitee tunnistab ja toetab vajadust makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse järele, kuna peamiste eelarveväliste muutujate järelevalve abil saab võimalikud ebaterved suundumused tuvastada enne, kui need on juba juurdunud. Kriis näitas liigagi hästi stabiilsuse ja kasvu pakki läbikukkumist üksnes eelarvetasakaalu järelevalvega, samal ajal kui arengu ja tööhõive küsimusi jätkuvalt ignoreeriti või käsitleti vaid marginaalselt.

3.2.2. Euroopa Parlamendile peaks kuuluma oluline roll iga poolaasta majanduslike prioriteetide seadmisel ja riigipõhiste soovitude parlamentaarsel järelevalvel ⁽⁸⁾.

3.2.3. Komisjonile valmistab suurt muret ühekülgne lähenemisviis makromajandusliku tasakaalustamatuse korrigeerimisele. Probleemi nähakse üksnes riikliku probleemina, milles peaaegu kogu rõhuasetus on kahjuliku eelarvepuudujäägi korrigeerimisel ja ülejäägi positiivsel esitamisel. Et probleemiga mõttekalt tegeleda, on vaja hinnata tasakaalustamatust ja selle mõju kogu Euroopa majandusele.

3.2.4. Tagamaks, et makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusest ja projekti „Euroopa 2020” rakendamisest ei saaks ebaõnnestunud Lissaboni tegevuskava kordust, peab komisjon innustama riigipõhiste soovitude rakendamiskvaliteedi hindamise meetodi kasutamist ning olema valmis protsessi jätkamiseks ja stiimulite pakkumiseks liikmesriikidele (paindlikkus, kuldreeglid jne), enne kui viimase abinõuna sanktsioone kasutada.

3.2.5. Vastupidiselt eelarvejärelevalvele, millel on tavaliselt lühiajalised kergesti mõõdetavad tulemused, puudutavad riigipõhiste soovitudest märkimisväärse osa moodustavad poliitilised soovitud selliseid leebemaid meetmeid ja eesmärke nagu konkurentsivõime või mitmesugused keskkonnaaspektid ettevõtlus- või heaolusüsteemi reformide läbiviimiseks, mille rakendamistaset või mõju võib olla raske mõõta.

3.2.6. Mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamise käigus 2016. aastal on vaja **toetada ELile ühist huvi pakkuvaid kiireid struktuurireforme**, sealhulgas makromajandusliku tasakaalustamisega seonduvaid, **fiskaalvõimekuse mingi vormiga**. Komitee innustab kaaluma võimalike vahendite kasutamist: lähenemise ja konkurentsivõime rahastamisvahend, võimaldamaks surutise all olevates majandustes alustada ELi ühistes huvides kiireid struktuurireforme, mida on kirjeldatud tiheda ja toimiva majandus- ja rahaliidu loomise tegevuskava kuuel leheküljel, ning mida seejärel käsitleti teatistes ⁽⁹⁾; stabiilsusvõlakirju käsitleva rohelise raamatu läbivaatamine, milleks kutsuti üles määruses (EL) nr 1173/2011 ja mida käsitletakse käesolevas arvamuses; ja minimaalse sotsiaalkindlustusskeemi mingi vorm, millega saaks aidata surutise all olevaid majandusi.

⁽⁷⁾ Euroopa Poliitikauuringute Keskuse (CEPS) eriaruanne nr 98, *Enhancing the Legitimacy of EMU Governance*, detsember 2014.

⁽⁸⁾ Samas.

⁽⁹⁾ COM(2013) 165 final.

3.2.7. Komisjon ütleb, et põhjalikud analüüsid on makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse keskne osa, mille poliitilised soovitusel jõuavad riigipõhistesse soovitusesse. Komitee toetab seda tava, millel on potentsiaali toota asjatundlikumat analüüsi, kuna see hõlmab kontrollkäike kohapeale, mis suurendab oluliselt teadmisi vaatluse all oleva riigi majanduse kohta ning annab lisaväärtuseks kasulike töösuhete loomise komisjoni ja liikmesriikide rahandusametnike vahel.

3.2.8. Kuna makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames läbiviidud reformid on pikaajalisemad, on väljendatud muret, et riikide valitsused võivad neid prioriteedina mitte käsitada ja toetada nende rakendamist üksnes sõnades. Oluline osa riigipõhistest soovitustest tasakaalustamatuse korrigeerimiseks peaks keskenduma siseturu lõpuleviimisele.

3.2.9. Vastavuse tagamise oluline viis oleks kodanikuühiskonna ja sotsiaalpartnerite tõeline kaasamine Euroopa poolaasta sellesse valdkonda, suurendades ka selle poliitilist nähtavust ja isevastutust riigi tasandil.

3.2.10. Komitee teeb ettepaneku, et õppetunde komisjoni ja liikmesriikide kõige parema koostöö kohta võiks saada kogemustest kohandamisprogrammiga hõlmatud riikides, kus viidi läbi pidev ja põhjalik järelevalve.

3.2.11. Euroopa Komisjoni majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi töödokument näitab, et kaheaastase ajavahemiku jooksul aastail 2012–2013 rakendati riigipõhistest soovitustest tagasihoidlikud 41 % ja et nende aastate jooksul toimus olukorra kerge halvenemine ⁽¹⁰⁾, mis võib mõjuda tungiva signaalina. Me peame analüüsima soovitude ja nende rakendamise vahel oleva lõhe põhjuseid.

3.2.12. Komitee hoiatab, et tulemustabel on minevikku suunatud lähenemisviis ning peamine vahend põhjalike analüüsides õigustamiseks, millega ei pruugita tingimata tuvastada võlatasemega seotud tasakaalustamatuse kuhjumist, mis võib tekitada tulevasi kriise. Seega on olemas oht, et poliitikakujundajatel ei pruugi olla tugevat alust tõhusate meetmete võtmiseks ⁽¹¹⁾ ja nad võivad tähtsamast poliitilisest rõhuasetusest isegi kõrvale kalduda.

3.3. Euroala liikmesriigid, kellel on raskusi finantsstabiilsuse tagamisel

3.3.1. Komitee tunnistab vajadust toetada suunatud järelevalve abil riike, 1) kellel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse või riigi rahanduse jätkusuutlikkuse tagamisel või 2) kes taotleavad või saavad finantsabi ELi institutsioonidelt, teistelt liikmesriikidelt või IMFilt.

3.3.2. Komitee toetab täielikult tava, et makromajandusliku kohandamisprogrammi alustamisel peatatakse kõik muud kohustused, sealhulgas Euroopa poolaasta, ja asjaomased liikmesriigid on pidevalt programmijärgse järelevalve all.

3.3.3. Protsess, mis hõlmab ajavahemikku, mil liikmesriik soovib taotleda rahalist abi, on kontrollimata, kuna see määrus jõustus alles pärast seda, kui neli programmis osalevat riiki olid kohandamisprogrammi juba alustanud.

3.3.4. Komitee kutsub komisjoni üles koostama ja avaldama uuringut kohandamisprogrammide tulemuste kohta neljas riigis, eelkõige selleks, et välja selgitada, kas neist ühe silmanähtavalt vähem edukaid tulemusi oleks võimalik komisjoni teistsuguse lähenemisviisiga leevendada.

4. On vaja põhjalikumalt visiooni majandus- ja rahaliidu juhtimisest

4.1. EL on üks maailma suurimaid ja kõige jõukam majandusblokk, mis on siiani vastu pidanud puuduliku majandusjuhtimise süsteemiga, mis tuleneb otsusest moodustada majandus- ja rahaliit, millel on ühine valuuta ja rahanduspoliitika, säilitades samas riikide eelarve- ja majanduspoliitikat.

⁽¹⁰⁾ Majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi majanduskokkuvõte, 37. väljaanne, oktoober 2014, „Majandusreformide rakendamine – kas ELi liikmesriigid täidavad Euroopa poolaasta soovitusi”.

⁽¹¹⁾ Daniel Gros ja Alessandro Giovannini, Istituto Affari Internazionali nr 14, märts 2014, *The „Relative” importance of EMU Macroeconomic Imbalances in the MIP*.

4.2. Komitee on seisukohal, et Euroopa Keskpanka ei tohi jätta üksinda võitlema praeguse majanduslanguse vastu euroalal. EKP alustatud rahapoliitika kvantitatiivse lõdvendamise meetmetega peab kaasnema liikmesriikide suurem poliitiline initsiatiiv. Komisjoni väljakuulutatud Euroopa investeerimiskava on vajalik, kuid ebapiisav samm õiges suunas. Riikidele suunatud lähenemisviis majanduspoliitika koordineerimiseks Euroopa poolaastal takistab euroalal asjakohase eelarvepoliitika järgimist, kui edasist fiskaalset integratsiooni ei toimu.

4.3. Kriis tõi esile tõsised puudused, mis kujutavad endast eksistentsiaalset ohtu eurole. Kriis sundis peale olulisi majanduse juhtimise reforme, mis koostati kiirustades ja viidi ellu pigem valitsustevaheliste lepingute kui ühenduse meetodite kaudu. Ületamaks majandus- ja rahaliitu kuuluvate liikmesriikide suhtelise konkurentsivõime erinevusi, mida varem oleks tasakaalustatud valuutakursi korrigeerimistega üles- ja allapoole, ei piisa vaid sellest, kui trahvidega ähvardades sunnitakse soovitusi ja reforme peale ainult neile, kes tunnistatakse konkurentsivõimetuks.

4.4. Euroopa poolaasta raames võetud meetmed käivitasid eelarve konsolideerimise ja usaldusväarsuse taastamise protsessi, kuid nüüd moodustab osa probleemist eeskirjapõhine lähenemisviis, mis tavapärastes oludes on asjakohane. Komitee on seisukohal, et majanduse juhtimist (eelkõige euroalal) ei saa enam usaldada üksnes nende määruste hooleks, mis on praegu läbivaatamisel. Raskustes liikmesriigid vajavad rohkem vahendeid, et majanduslanguse ummikust välja pääseda ning tagada majanduskasv ja töökohtade loomine ning majanduskasvu kaudu ka jätkusuutlik eelarve konsolideerimine.

4.5. Komitee jagab muret, mille on põhjustanud Euroopa Komisjoni poolt hiljuti avaldatud sotsiaalse arengu aruanne⁽¹²⁾, milles märgitakse, et kriisist väljumiseks rakendatud meetmed on suurendanud kodumajapidamiste finantspinget ja võlataset, teravdanud vaesust ja sotsiaalset tõrjutust, ning et sotsiaalse olukorra halvenemine pika aja jooksul on avaldanud negatiivset mõju avalikkuse usule ja usaldusele, et valitsused ja institutsioonid suudavad neid probleeme lahendada. Komisjoni aruandes esitatud andmed töö kvaliteedi (osaline tööaeg, ebakindlad töökohad) ja tööpuuduse kohta, eriti noorte hulgas, on muljetavaldavad.

4.6. Komitee soovib, et sotsiaalsed näitajad⁽¹³⁾ tõuseksid tulemustabelis rohkem esile ja et neid kasutataks eelarvepoliitika reguleerimisel, alustades Euroopa poolaastast, et mitte kahjustada ELi aluspõhimõtteid – harmoonilist ja tasakaalustatud arengut, jätkusuutlikku ja keskkonnasäästlikku majanduskasvu, majandusliku lähenemise kõrget taset, suurt tööhõivet ja sotsiaalkaitset, majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust, solidaarsust liikmesriikide vahel –, mis on kehtestatud Rooma lepingutes ja hiljem sätestatud Maastrichti, Amsterdami ja Lissaboni lepingus, kuid millega ei ole piisavalt arvestatud fiskaalkokkulepped ja kõigis sellega seotud dokumentides.

4.7. Liikmesriikide ja eelkõige euroala riikide integreerimisele uudse tähenduse andmiseks peame soovitama sellist Euroopa valitsemise lähenemisviisi, mis võimaldab kõige raskema laenukoormaga ning null- või negatiivse SKP kasvuga riikidel teha investeeringuid, mida on tarvis nende tootmissüsteemide uuesti konkurentsivõimeliseks muutmiseks ja arengu taaskäivitamiseks. Sellise lähenemisviisi puhul tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta ka ELi aluslepingutes sätestatud majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse põhimõtteid.

4.8. Põhjendatud kõrvalekallet 3 % puudujäägi näitajast mis tahes liikmesriigis võiks pidada ajutiseks erandiks teatud arvul aastatel ja sanktsioone automaatselt mitte kohaldada. Selle uue juhtimisalase lähenemisviisi puhul peab komisjon hoolikalt kontrollima raskustes olevate riikide vajadusi, hindama liikmesriigi väljapakutud investeerimiskava sobivust ja teostatavust, arvestades Euroopa poolaastal võetud kohustusi (stabiilsus- ja lähenemisprogramme ning riiklikke reformikavasid), ning selle Euroopa Parlamendi järelevalvel heaks kiitma.

4.9. Eelarvete väljatöötamiseks ja andmete tõlgendamiseks kasutatud parameetrid peavad olema ühtsed ja kooskõlastatud ning neid tuleb kohaldada kõikide riikide ja nende valitsuste puhul läbipaistvates, arusaadavates ja avalikkusele teadaolevates menetlustes. Kodanikuühiskonna, sotsiaalpartnerite ja riikide parlamentide kaasamise tagamiseks piisaks ühest määrusest, milles on kehtestatud selged ja lihtsad sätted.

⁽¹²⁾ Employment and Social Developments in Europe, detsember 2014.

⁽¹³⁾ Näiteks: SKP kasv, töötus, pikaajaline töötus, vaesuse ohus inimesed, avaliku sektori investeeringud, hindade ja palkade suhe jne.

4.10. Selle lähenemisviisi kohaselt tuleks Euroopa poolaasta muuta majandus- ja rahaliidu suureks võimaluseks, eesmärgiga taastada vastastikune usaldus ja algatada ühine protsess seoses nii struktuurireformidega (mis tuleb kokku leppida kõigi euroala riikidega) kui ka eelarvega. Õigusraamistik peaks arenema uue euroala eelarve suunas. Sealjuures tuleb katsetada ühist väljatöötamise menetlust, mille märksõnad Euroopa avaliku arvamuse jaoks on võimalikult suur läbipaistvus ja tõepärasus.

Brüssel, 19. märts 2015

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Henri MALOSSE
